

školní vzdělávací program

ŠVP 2022/23 ZŠ Český Krumlov, Plešivec 249

RVP ZV Základní vzdělávání

Informatika

Základní škola Český Krumlov, Plešivec 249

Učební osnovy

Název školy	Základní škola Český Krumlov, Plešivec 249		
Adresa	Plešivec 249, 381 01 Český Krumlov		
Název ŠVP	ŠVP 2022/23 ZŠ Český Krumlov, Plešivec 249		
Platnost	od 1.9.2022	Dosažené vzdělání	Základní vzdělání
Název RVP	RVP ZV Základní vzdělávání	Délka studia v letech:	9

1.1 Informatika

Charakteristika oblasti

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj inforatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají inforatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují inforatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení inforatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhuji a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním inforatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nesourodé soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k: systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce
porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů
komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech
nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Informatika

1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
			1	1
6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
1	1	1	1	

Charakteristika předmětu

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova inforatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Organizační a obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá na počítačích či iPadech, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s iPady, s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače.

V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi a spolupráci.

Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem.

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání.

Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci. K realizaci výuky není třeba žádných nákupů pomůcek kromě běžných počítačů.

4. ročník

1 týdně, P

4. ročník

Ovládání digitálního zařízení

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • Pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje • Najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci • Pracuje se základními nástroji v jednotlivých aplikacích • Pojmenuje a ukládá správným způsobem svou práci • Edituje digitální text, vytvoří obrázek • Uloží svoji práci do souboru, otevře soubor	Druhy digitálních zařízení Zapnutí a vypnutí zařízení, aplikace Ovládání myši Ovládání aplikací - krok zpět, schránka Kreslení obrázků, kreslení čar a vybarvování - základní panel nástrojů (program Malování) Psaní slov na klávesnici, základní editace textu (Word) Ukládání a pojmenování souboru Otevírání souboru Práce se složkami

Práce ve sdíleném prostředí

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • Dodržuje bezpečnostní pravidla a pokyny pro práci s digitálními technologiemi • Pamatuje si a chrání své heslo, dokáže se přihlásit a odhlásit ze svého účtu	Pravidla práce na PC a chování v učebně Základní pravidla ochrany vlastních dat Využití digitálních technologií

Úvod do kódování a šifrování dat

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • Sdělí informaci obrázkem, piktogramem • S pomůckami zašifruje a dešifruje text	Piktogramy, emodži Jednoduchý kód

5. ročník

1 týdně, P

Ovládání digitálního zařízení

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • Pamatuje si a chrání své heslo, dokáže se přihlásit a odhlásit ze svého účtu • Dodržuje bezpečnostní pravidla a pokyny pro práci s digitálními technologiemi • Pracuje se základními nástroji v jednotlivých aplikacích • Pojmenuje a ukládá správným způsobem svou práci • Propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí	Pravidla práce na PC a chování v učebně Základní pravidla ochrany vlastních dat Propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí Opakování – přihlášení na školní účet, školní e-mail; ovládání myši a klávesnice, klávesové zkratky; program Malování a Word; složky

Úvod do práce s daty

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • Pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech • Doplní prvky v tabulce • Umístí data správně do tabulky	Víme, co jsou data Evidujeme data Kontrolujeme data Filtrujeme, třídíme a řadíme data Porovnáváme a prezentujeme data

5. ročník

Základy programování

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • V blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program • Rozpozná opakující se vzory a používá opakování • V programu najde chyby a opraví je • Přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky • Rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit	• Příkazy a jejich spojování • Opakování příkazů • Pohyb a razítkování • Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy • Oprava chyb v příkazech • Kombinace procedur • Kreslení čar • Pevný počet opakování • Čtení programů

Úvod do informačních systémů

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • Nalezne ve svém okolí systém a určí jeho prvky • Určí, jak spolu prvky souvisí	• Systém, struktura, prvky, vztahy

Úvod do modelování pomocí grafů a schémat

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • Pomocí grafu znázorní vztahy mezi objekty • Pomocí obrázku znázorní jev	• Graf, hledání cesty • Schémata, obrázkové modely • Model

6. ročník

1 týdně, P

Kódování a šifrování dat a informací

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • rozpozná zakódované informace kolem sebe • zakóduje a dekoduje znaky pomocí znakové sady • zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer • zakóduje v obrázku barvy více způsoby • zakóduje obrázek pomocí základních geometrických tvarů • zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu • ke kódování využívá i binární čísla	• Přenos informací, standardizované kódy • Znakové sady • Přenos dat, symetrická šifra • Identifikace barev, barevný model • Vektorová grafika • Zjednodušení zápisu, kontrolní součet • Binární kód, logické A a NEBO

Práce s daty

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: • najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf) • odpoví na otázky na základě dat v tabulce • popíše pravidla uspořádání v existující tabulce • doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy • navrhne tabulku pro záznam dat • propojí data z více tabulek či grafů	• Data v grafu a tabulce • Evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce • Kontrola hodnot v tabulce • Filtrování, řazení a třídění dat • Porovnání dat v tabulce a grafu • Řešení problémů s daty

6. ročník

Informační systémy

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují - pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva	Školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace

Počítače

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - nainstaluje a odinstaluje aplikaci - uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory - vybere vhodný formát pro uložení dat - vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě - porovná různé metody zabezpečení účtů - spravuje sdílení souborů - pomocí modelu znázorní cestu e mailové zprávy - zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy	- Datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému - Správa souborů, struktura složek - Instalace aplikací - Domácí a školní počítačová síť - Fungování a služby internetu - Princip e-mailu - Přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva) - Postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)

7. ročník

1 týdně, P

Programování - opakování a vlastní bloky

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost - po přečtení programu vysvětlí, co vykoná - ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby - používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování, - vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech - diskutuje různé programy pro řešení problému - vybere z více možností vhodný program pro řešení problému a svůj výběr zdůvodní	Vytvoření programu Opakování bloků Podprogramy - vlastní bloky

Modelování pomocí grafů a schémat

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - vysvětlí známé modely jevů, situací, činností - v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku - pomocí ohodnocených grafů řeší problémy - pomocí orientovaných grafů řeší problémy - vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností	Standardizovaná schémata a modely Ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu Orientované grafy, automaty Modely, paralelní činnost

7. ročník

Programování - podmínky, postavy a události

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému - používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna - spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav - hotový program upraví pro řešení příbuzného problému	Opakování s podmínkou Události, vstupy Objekty a komunikace mezi nimi

8. ročník

1 týdně, P

Textový editor

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - vytvoří textový dokument, jednoduchými formami ho upravuje a stylizuje, ukládá ho ve vhodném formátu - pracuje s textovými editory, upravuje texty v rámci stylu, typu písma, prohlubuje své dosavadní znalosti týkající se úprav textu apod. - na praktických úkolech získává, ověřuje a upevňuje své editační znalosti a dovednosti - dbá na pravopisnou a gramatickou správnost psaného textu - uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem	- speciální editační klávesy a jejich použití - pravidla správného psaní na PC - základní stavební prvky textu - pokročilé úpravy textu - označení a používání bloku - formátování písma a odstavce - nastavení stránky, záhlaví a zápatí - základní grafické nástroje - vkládání a formátování obrázku - gramatické a pravopisné korekce - odrážky a číslované seznamy - tabulátory - sloupce - tvorba obsahu, styly - tabulky a seznamy - vytvoření a úprava tabulky - tabulka v textu - grafické objekty v tabulce

Prezentace

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem a obrazem - vytvoří prezentaci za využití vhodných aplikací - při tvorbě prezentace uplatňuje kritéria pro obsah, formu, strukturu a odbornou úroveň prezentace - při prezentování používá vhodný jazykový a neverbální projev, rozvrhne si čas	pojem prezentace, infografika prezentační nástroje a aplikace tvorba prezentace - obsah, struktura, pravidla, estetika a typografie, odborná úroveň - snímky, rozložení snímků - obrázky, seznamy, tabulky a grafy - přechody snímků - vlastní animace prezentování - jak správně prezentovat - verbální a neverbální projev

9. ročník

1 týdně, P

Tabulkový procesor

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky - používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, počet, když) - řeší problémy výpočtem s daty - připíše do tabulky dat nový záznam - seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně) - používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy - ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat	relativní a absolutní adresy buněk použití vzorců u různých typů dat funkce s číselnými vstupy funkce s textovými vstupy vkládání záznamu do databázové tabulky řazení dat v tabulce filtrování dat v tabulce zpracování výstupů z velkých souborů dat

Počítačová grafika

Očekávané výstupy	Učivo
Žák: - při práci s grafikou uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s obrazem i textem - zpracovává a prezentuje vektorovou grafiku na uživatelské úrovni - zpracovává a prezentuje fotografie na uživatelské úrovni	Základní pojmy a principy počítačové grafiky Vektorová grafika - vlastnosti a využití vektorové grafiky - aplikace pro práci s vektorovou grafikou - základní funkce a kreslení vektorovou grafikou Rastrová grafika - vlastnosti a využití rastrové grafiky - aplikace pro práci s rastrovou grafikou - základní úpravy fotografií 3D grafika a její aplikace 3D tisk